



Vlaams
Parlement

stuk **803** (2010-2011) – Nr. 1
ingediend op 16 november 2010 (2010-2011)

Voorstel van decreet

van de dames Irina De Knop, Marleen Vanderpoorten,
Fientje Moerman en Ann Brusseel en de heer Sven Gatz

houdende wijziging van het decreet basisonderwijs
van 25 februari 1997, met het oog op
de bevordering van de kleuterparticipatie

TOELICHTING

Tijdens de vorige legislatuur werd onder meer in het kader van het ‘Jaar van de Kleuter’ (2007-2008) zwaar ingezet op de participatiebevordering van jonge kinderen. De wetenschappelijke literatuur is immers unaniem in haar bevinding dat schoolse achterstand naast persoonsgebonden kenmerken ook in grote mate gedetermineerd wordt door factoren zoals een gebrekkige vooropleiding, de samenstelling van de school, kansarmoede en aanpassingsproblemen aan de schoolse omgeving.¹ Tevens is men steevast van oordeel dat aan een dergelijke achterstand het beste in een zo vroeg mogelijk stadium kan worden geredigeerd.

Mede ingegeven door die overtuiging werd dan ook reeds in voorgaande legislaturen gepleit voor de verlaging van de instapleeftijd van de leerplicht voor kinderen in het onderwijs. Het probleem daarbij is echter dat de Grondwet in artikel 127 wat onderwijs betreft evenwel voorziet in een aantal residuaire bevoegdheden die toekomen aan de federale wetgever. Zo ook de bepaling van het begin en het einde van de leerplicht, waardoor die zaken – bijvoorbeeld de verlaging van de instapleeftijd van de leerplicht – op het federale niveau geregeld moeten worden.

Ondanks het feit dat er daarvoor door verschillende, zowel Vlaamse als Franstalige partijen werd gepleit,² bleek die verlaging evenwel geen haalbare kaart. Veeleer budgettaire, maar ook praktische redenen bleken hier een onoverbrugbaar obstakel.

Bijgevolg werd door de Vlaamse Regering gezocht naar een andere benadering die binnen de eigen bevoegdheden viel en die tot doel had de deelname van kleuters in het onderwijs desalniettemin toch te verhogen.³

Zo werden er via sensibilisatie extra inspanningen verricht om ouders te overtuigen van het belang van het kleuteronderwijs voor hun kinderen. Daarnaast werden de zomerklassen uitgebreid, onder meer om te werken aan de taalvaardigheid van kleuters. Er werd voorzien in meer GOK-uren voor scholen met veel kleuters die aan de GOK-indicatoren voldoen en scholengemeenschappen kregen meer zorguren voor acties om de regelmatige deelname van kleuters aan het onderwijs te verhogen (GOK: gelijke onderwijskansen). Tevens werd getracht de diverse actoren die een rol moeten spelen in het versterken van de kleuterparticipatie – scholen, lokaal overlegplatform (LOP), steden en gemeenten, centra voor leerlingenbegeleiding (CLB), overheid, Kind en Gezin enzovoort – beter met elkaar te laten samenwerken. Daarnaast werd gewerkt aan een efficiënte gegevensverzameling, nodig om er goed zicht op te krijgen welke ouders hun kinderen niet naar het kleuteron-

¹ Evens Foundation, Koning Boudewijnstichting & Foundation Bernheim. Slaagkansen van allochtone jongeren in het Vlaams Onderwijs. Betrokkenen aan het woord. Brussel: Koning Boudewijnstichting, 2007; Groenez, S., Van den Brande, I. & Nicaise, I. Cijferboek sociale ongelijkheid in het Vlaams Onderwijs. LOA-rapport nummer 10. Leuven: Steunpunt loopbanen doorheen onderwijs naar arbeidsmarkt, 2003; Lacante, M. & Van Esbroeck, R. Allochtonen in het hoger onderwijs: factoren in studiekeuze en het studiesucces. OBPWO-rapport 03.03. Brussel: Ministerie van Onderwijs en Vorming, 2007.

² Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 29 juni 1983 betreffende de leerplicht teneinde de leerplicht op vijfjarige leeftijd in te stellen, *Parl. St.* Kamer 2003-2004, nr. 654/1; Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 29 juni 1983 betreffende de leerplicht, wat de aanvang van de leerplicht betreft, *Parl. St.* Kamer 2003-2004, nr. 814/1; Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 29 juni 1983 betreffende de leerplicht teneinde de leerplicht op vijfjarige leeftijd in te stellen, *Parl. St.* Kamer 2007-2008, nr. 237/1; Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 29 juni 1983 betreffende de leerplicht, wat de aanvang van de leerplicht betreft, *Parl. St.* Kamer 2007-2008, nr. 396/1; Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 29 juni 1983 betreffende de leerplicht, teneinde die in te stellen vanaf de leeftijd van vijf jaar, *Parl. St.* Kamer 2007-2008, nr. 945/1; Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 29 juni 1983 betreffende de leerplicht, teneinde die in te stellen vanaf de leeftijd van vijf jaar, *Parl. St.* Senaat 2007-2008, nr. 4-649/1.

³ Vlaamse Regering. *Maatregelen ter stimulering van de participatie aan het kleuteronderwijs*, 21 pp. Terug te vinden op: <http://www.ond.vlaanderen.be/basisonderwijs/kleuterparticipatie/actieplan/061018.pdf>.

derwijs laten gaan. Die informatie is immers nodig om met die ouders in overleg te treden via onder meer Kind en Gezin, dat de ouders in kwestie ook effectief opzoekt.

In het verlengde van de sensibiliserende aanpak en om de kleuterparticipatie aan te moedigen werd vorige legislatuur aldus bij wijze van algemeen principe voorgesteld dat kinderen één jaar regelmatig Nederlandstalig kleuteronderwijs gevolgd moeten hebben alvorens ze kunnen worden ingeschreven in een Nederlandstalige lagere school. Om te garanderen dat kinderen die instappen in het lager onderwijs, voldoende taalvaardig zijn in het Nederlands, werd bepaald dat leerlingen zich pas in het lager onderwijs kunnen inschrijven als ze de derde kleuterklas in een Vlaamse school hebben doorlopen. Uiteraard moet daarbij rekening worden gehouden met specifieke situaties, zoals het geval is bij kinderen van anderstalige nieuwkomers.

Bijgevolg werd het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997⁴, dat in artikel 12 en 13 bepaalde dat een kind ten minste twee jaar en zes maanden moet zijn om toegelaten te worden in het kleuteronderwijs, en zes jaar moet zijn vóór 1 januari van het lopende schooljaar om als leerling toegelaten worden in het lager onderwijs, aangepast.

Het decreet van 20 maart 2009 betreffende de toelatingsvoorwaarden voor het gewoon lager onderwijs en de engagementsverklaring tussen de school en de ouders in het basisonderwijs en secundair onderwijs⁵, bepaalt aldus in artikel 2 dat, om toegelaten te worden tot het gewoon lager onderwijs, een leerling zes jaar moet zijn vóór 1 januari van het lopende schooljaar, maar dat het kind – als het nog niet de leeftijd van zeven jaar heeft bereikt of zal bereiken vóór 1 januari van het lopende schooljaar – als één van de aanvullende voorwaarden moet voldoen aan een proef die de kennis van het Nederlands, nodig om het lager onderwijs aan te vatten, peilt. Daarnaast moet het ingeschreven zijn in een door de Vlaamse Gemeenschap erkende Nederlandstalige school voor kleuteronderwijs en gedurende een schooljaar 220 halve dagen aanwezig zijn geweest.

Bij wijze van afwijking, zoals bepaald in artikel 3 van voornoemd decreet, wordt voorzien in de mogelijkheid dat een kind dat vijf jaar wordt vóór 1 januari van het lopende schooljaar en dat tijdens het voorafgaande schooljaar niet was ingeschreven in een door de Vlaamse Gemeenschap erkende Nederlandstalige school voor kleuteronderwijs en gedurende die periode ten minste 185 halve dagen aanwezig is geweest, ook in het lager onderwijs kan worden ingeschreven als het voldoet aan deze taalproef.

De achterliggende filosofie daarbij is dat een voldoende beheersing van het Nederlands een noodzakelijke factor is om te beginnen en te slagen in het lager onderwijs.

Derhalve wordt niet geraakt aan de leerplicht en de instapleeftijd ervan. Wel wordt gepoogd om ouders zover te krijgen hun kinderen te laten inschrijven in de derde kleuterklas op de leeftijd van vijf jaar.

Tijdens deze legislatuur werd via het decreet van 9 juli 2010 betreffende het onderwijs XX die regeling verder aangepast. De hierboven aangehaalde principes blijven in wezen over-eind; de belangrijkste wijziging heeft evenwel hierop betrekking dat niet enkel de CLB's maar ook de scholen zelf de taalproef zullen kunnen afnemen.⁶

Bijgevolg scoort Vlaanderen ook inzake de participatiegraad hoog. Op het eerste gezicht hebben de maatregelen hun effect niet gemist en dat blijkt ook uit de statistieken. In 2007-2008 waren er in totaal 3006 niet-ingeschreven kleuters, in 2008-2009 waren dat er 2654. Uit een eerste voorlopige telling in de Vlaamse scholen blijkt dat er voor het schooljaar

⁴ B.S. 17 april 1997.

⁵ B.S. 9 april 2009.

⁶ B.S. 31 augustus 2010.

2010-2011 in alle onderwijsnetten een lichte stijging is van het aantal inschrijvingen. In het katholiek onderwijs zijn er dat 2467 (+1,84%) meer dan vorig schooljaar, in het stedelijk en gemeentelijk onderwijs 1010 (1,95%) en het GO!-onderwijs telt 896 (2,85%) meer kleuters dan verleden jaar. Een gunstige trend, die doet vermoeden dat de verschillende initiatieven om de kleuterparticipatie te bevorderen een positieve impact hebben, al moeten we de cijfers ook in het licht houden van de demografische evolutie van de afgelopen jaren.

Er zijn dus nog steeds kleuters die niet deelnemen. Die groep van kleuters loopt het risico om veel achterstand op te lopen. De kans is groot dat ze die nooit meer inhalen. De Vlaamse overheid moet aan die resterende doelgroep derhalve blijvend aandacht besteden.

We moeten ook heel voorzichtig zijn in de interpretatie van de cijfers: er moet een onderscheid gemaakt worden tussen die kinderen die niet zijn ingeschreven in een kleuterschool en de kinderen die dat wel zijn maar niet regelmatig aanwezig zijn.

Wat dat laatste betreft maakte het Onderwijssecretariaat van de Steden en Gemeenten van de Vlaamse Gemeenschap (OVSG) reeds in 2006 melding van het feit dat 37 à 38% van de vijfjarige kinderen regelmatig afwezig is.⁷ Sommige wel ingeschreven kleuters komen zelden naar school omdat ze thuis juist in een weinig gestructureerde en ondersteunende omgeving leven terwijl juist zij de pedagogische stimulansen en de regelmaat van het onderwijs goed zouden kunnen gebruiken.

Hoe dan ook heeft het in beide gevallen soms ook te maken met een gebrek aan betrokkenheid van de ouders. Daarbij gaat het niet enkel om moeilijk te bereiken doelgroepen maar sommige kansengroepen blijken tevens vanuit socio-economische of cultureel-etnische opvattingen en tradities niet altijd even overtuigd van het nut van een goede scholingsgraad en een gedegen opvoeding, vorming en opleiding. Tot hen doordringen en hen overtuigen is, zo blijkt, lang niet altijd een evidentie.

Toch zijn niet-aflatende inspanningen om kinderen regelmatig naar school te halen broodnodig omdat die raken aan hét fundament van deze problematiek, namelijk het onderscheid tussen kansarmen en kansrijken. Hoe eerder kwetsbare kinderen kunnen kennismaken met de school en het schoolse gebeuren, hoe beter immers hun toekomstkansen. Een vroege participatie aan het onderwijs is met andere woorden cruciaal voor de kansen in het basisonderwijs en in het latere leven.⁸

De wetenschappelijke bevindingen in de literatuur zijn immers unaniem: schoolse achterstand wordt ook in belangrijke mate bepaald door externe, niet-persoonsgebonden kenmerken (cf. supra). De 'sociale ontwikkelingstheorie' van de gereputeerde psycholoog Lev Vygotsky laat zien dat de ontwikkelingsmogelijkheden van mensen vooral samenhangen met de interacties van het kind met de mensen in zijn omgeving. Als men onderwijskansen van kinderen wil vergroten, moet men in eerste instantie de opvoedings- en onderwijssituaties van de kinderen verbeteren.

Tevens is men algemeen van oordeel dat een dergelijke achterstand het best in een zo vroeg mogelijk stadium kan worden geremedieerd. Ontwikkeling kan positief worden beïnvloed als men er vroeg bij is.⁹

⁷ Hand. VI. Parl., Commissie Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie, 23 maart 2006, 9 (C196 – OND20).

⁸ Europese Commissie. Efficiency and equity in European education and training systems. Commission Staff Working Document (COM (2006) 481 final). 2006. Terug te vinden op: [http://www.cmepius.si/files/cmepius/userfiles/grundtvig/gradivo/Ucinkovitost in pravicnost v EU sistemih IU.pdf](http://www.cmepius.si/files/cmepius/userfiles/grundtvig/gradivo/Ucinkovitost%20in%20pravicnost%20v%20EU%20sistemih%20IU.pdf).

⁹ Janssen-Vos F.R., Pompert B. & van Brandwijk D. *Startblokken voor basisontwikkeling: een goed begin voor peuters en jongste kleuters*. Assen, Koninklijke Van Gorcum BV, 2003, p. 1-2.

Reeds bij de start – deelname aan de kleuterschool – is er dus sprake van ongelijkheid. Zo is de deelname duidelijk lager bij kleuters van laaggeschoolde moeders, van inactieve vaders, bij anderstalige kleuters en bij kleuters uit eenoudergezinnen.

Volgens het ‘Jaarboek Armoede en Sociale Uitsluiting’ gaan op de leeftijd van vier jaar bijna alle kleuters naar school (99%). Bij de tweeënhalf- en driejarigen zit in Vlaanderen ongeveer 16% (nog) niet in de kleuterklas. De ongelijkheid zet zich voort in het basisonderwijs: in het schooljaar 2008-2009 had 12,2 % van alle kinderen uit het eerste leerjaar al minstens één jaar achterstand opgelopen. Bij de leerlingen in het zesde leerjaar was dit al 14,3%. Bij kinderen met een vreemde nationaliteit had in het eerste leerjaar reeds 30,4% een achterstand opgelopen en voor die leerlingen liep dat in het zesde leerjaar op tot 41,3%. Volgens recente cijfers over zittenblijven van het schooljaar 2009-2010 struikelt 12% van de niet-Belgische kinderen in het eerste leerjaar. Dat is beduidend hoger dan de Belgische kinderen.¹⁰

Uit het onderzoek van Groenez en anderen blijkt dat 15% van de kinderen met een Noord-Afrikaanse nationaliteit schoolachterstand oploopt in de derde kleuterklas tegenover ongeveer 2,5% van de kinderen met een westerse nationaliteit. Dat percentage ligt aldus zes maal hoger.¹¹

Bastenier en anderen hebben reeds in 1984 in Wallonië onderzoek gedaan waarbij de effecten die het kleuteronderwijs kan hebben, werden nagegaan.¹² De onderzoekers gingen onder meer na of er een verband bestaat tussen het aantal jaren dat kinderen naar de kleuterschool gaan en hun slaagkansen in het eerste leerjaar van het lager onderwijs. Daarbij werd een onderscheid gemaakt tussen kinderen die behoren tot de Belgische hogere socio-economische klassen, kinderen die behoren tot de Belgische lagere socio-economische klassen en allochtone kinderen. Daaruit bleek dat er globaal gezien sprake is van een positieve relatie. Dus hoe langer men naar de kleuterschool gaat, hoe groter de kans is dat men het eerste leerjaar met vrucht zal beëindigen.

Als men kijkt naar het onderscheid tussen de hogere en de lagere klassen komt er niettemin een genuanceerder beeld naar voren. Of kinderen die afkomstig zijn uit de betere sociale klassen, al dan niet naar de kleuterschool gaan, maakt weinig verschil. Voor hen is de kans dat ze het eerste leerjaar moeten overdoen sowieso kleiner, ongeacht hun aanwezigheid in het kleuteronderwijs. Bij de lagere sociale klassen daarentegen is er wel sprake van een significante relatie: 43,3% van de kinderen die helemaal niet naar de kleuterschool gingen, moesten hun jaar overdoen. Dat wordt gereduceerd tot 22,5% indien de kinderen gedurende drie jaar regelmatig naar de kleuterschool gingen. Hetzelfde doet zich voor bij kinderen uit gezinnen van allochtone afkomst: 36,4% van de allochtone kinderen die helemaal niet naar de kleuterschool gingen, moesten hun jaar overdoen. Dat wordt gereduceerd tot 14,5% indien de kinderen gedurende drie jaar regelmatig naar de kleuterschool gingen.¹³

¹⁰ Vranken J., Campaert G., Dierckx D. en Van Haarlem A. (reds.). *Armoede en Sociale Uitsluiting. Jaarboek 2009*. Leuven, Acco, 2009, p. 392; en het antwoord van minister Pascal Smet op schriftelijke vraag nr. 385 van 3 juni 2010 en schriftelijke vraag nr. 540 van 15 september 2010 van Vlaams volksvertegenwoordiger mevrouw Ann Brussel.

¹¹ Groenez, S., Van den Brande, I. & Nicaise, I. *Cijferboek sociale ongelijkheid in het Vlaams Onderwijs. LOA-rapport nummer 10*. Leuven: Steunpunt loopbanen doorheen onderwijs naar arbeidsmarkt, 2003, p.12.

¹² Bastenier, A., Dassetto, F. en Scheuer, B.. *Mômes d'immigrés en maternelle*. Louvain-la-Neuve: CIACO, 1985, 79 p.

¹³ Bastenier, A., Dassetto, F. en Scheuer, B. *o.c.*, p. 62.

Het volgen van kleuteronderwijs verhoogt dus in belangrijke mate de slaagkansen van kinderen in het eerste leerjaar lager onderwijs.¹⁴

In maart 2009 stelde Raymonda Verdyck, afgevaardigd bestuurder van het GO! in het blad 'GO!&Co' derhalve terecht: "(...) men moet aanwezig zijn van bij het begin. Niet elk kind start zijn schoolloopbaan met dezelfde bagage. Voorschoolse basisvoorzieningen én inspanningen om kinderen naar de kleuterklas te krijgen blijven belangrijk."¹⁵

Voor de effectiviteit van vroegschoolse educatieve programma's zoals het kleuteronderwijs, blijkt uit wetenschappelijke bevindingen ook dat de duur van de interventie van belang is, namelijk minimaal twee jaar.¹⁶

Daarom beoogt dit voorstel dat kinderen ten minste twee jaar kleuteronderwijs zouden volgen en daarbij ook een voldoende aantal halve dagen aanwezig zouden zijn. Meer concreet voorziet de voorgestelde regeling derhalve in een wijziging van artikel 13, §1, van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 dat bepaalt dat een leerling zes jaar moet zijn vóór 1 januari van het lopende schooljaar om toegelaten te worden tot het gewoon lager onderwijs. Als hij nog niet de leeftijd van zeven jaar heeft bereikt of zal bereiken voor 1 januari van het lopende schooljaar, moet hij bovendien aan één van de volgende voorwaarden voldoen, namelijk:

- 1° het voorgaande schooljaar ingeschreven zijn geweest in een door de Vlaamse Gemeenschap erkende Nederlandstalige school voor kleuteronderwijs en gedurende die periode gedurende ten minste 220 halve dagen aanwezig zijn geweest;
- 2° voldoen aan een proef die de kennis van het Nederlands, nodig om het lager onderwijs aan te vatten, peilt. De Vlaamse Regering legt de inhoud van die taalproef vast. Het CLB waarmee de school waar de betrokken leerling zich aanmeldt, een beleidscontract heeft, of de school waar de betrokken leerling zich aanmeldt, is bevoegd die taalproef af te nemen;
- 3° beschikken over een bewijs dat hij het voorafgaande schooljaar onderwijs heeft genoten in een Nederlandstalige onderwijsinstelling uit een lidstaat van de Nederlandse Taalunie.

Derhalve wordt in dit voorstel de eerste voorwaarde dusdanig gewijzigd dat men gedurende minstens twee voorafgaande schooljaren ingeschreven moet zijn geweest in een door de Vlaamse Gemeenschap erkende Nederlandstalige school voor kleuteronderwijs én in ieder van deze twee ingeschreven schooljaren ten minste 185 halve dagen aanwezig moet zijn geweest.

De keuze van 185 halve dagen is daarbij ontleend aan het aantal dagen zoals bepaald in artikel 18, §1, 1°, van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997. Gelet op het feit dat de voorwaarde aldus minstens de twee laatste jaren van het kleuteronderwijs behelst, is die voorwaarde, mede vanuit praktisch oogpunt, realistisch en haalbaar, waarbij ook geanticipeerd wordt op mogelijke ongewilde en onvoorziene afwezigheden als gevolg van de typische kinderziekten en -kwalen. Naast het nastreven van consistentie met de bovengenoemde wetgevende bepaling zorgt de keuze van 185 halve dagen in de twee laatste jaren van het kleuteronderwijs voor duidelijkheid, zowel voor de ouders als voor de scholen.

¹⁴ De Boyser, K. 'De blik op uitsluiting op diverse domeinen van het maatschappelijk leven', 51-78 in Vranken, J., De Boyser, K. en Dierckx, D. (eds.), *Armoede en sociale uitsluiting. Jaarboek 2003*, Leuven: Acco, 2003, 517 p.

¹⁵ Leerkrachten kunnen het verschil maken. 'GO!&Co', maart 1999, jg. 2, nr. 5, p. 5; Terug te vinden op http://www.g-o.be/sites/portaal_nieuw/subsites/Communicatie/Publicaties/Documents/GO_en_co_5.pdf.

¹⁶ Op de Beeck S. *Kunnen vroegschoolse educatie en opvoedingsondersteuning de onderwijskansen van allochtone kinderen verbeteren? Kwalitatief onderzoek op basis van interviews met allochtone moeders*. Antwerpen, Universiteit Antwerpen, 2006, p. 58.

In het verlengde daarvan moet bijgevolg ook de derde voorwaarde worden aangepast zodat ook kinderen die kleuteronderwijs hebben genoten in een Nederlandstalige onderwijsinstelling uit een lidstaat van de Nederlandse Taalunie, moeten beschikken over een bewijs dat ze minstens de twee voorafgaande schooljaren onderwijs hebben genoten.

Met dit voorstel wordt de lijn doorgetrokken die Vlaamse Regering in de vorige legislatuur heeft ingezet, met onder andere verschillende acties in het ‘Jaar van de Kleuter’ en het decreet van 20 maart 2009 betreffende de toelatingsvoorwaarden voor het gewoon lager onderwijs en de engagementsverklaring tussen de school en de ouders in het basis- en secundair onderwijs, om de kleuterparticipatie te bevorderen. Bovendien streeft dit voorstel, naast een hogere algemene participatiegraad in het kleuteronderwijs, ook een hogere en regelmatigere aanwezigheidsratio in de laatste twee jaren na. Op die manier wordt de kans op schoolse vertraging verminderd en worden, door een vroegtijdige onderdompeling in een schoolse omgeving, de ontwikkelingskansen van het kind vergroot. Uiteraard mag dit voorstel niet los gezien worden van andere, bovenvermelde, maatregelen.

Hiermee heeft Vlaanderen tevens de zekerheid om blijvend tegemoet te kunnen komen aan de door de EU-ministers van onderwijs vooropgestelde doelstelling om tegen 2020 ten minste 95 procent van de vierjarigen kleuteronderwijs te laten volgen.

Irina DE KNOP

Marleen VANDERPOORTEN

Fientje MOERMAN

Ann BRUSSEEL

Sven GATZ

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. In artikel 13, §1, van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, laatst gewijzigd door het decreet van 9 juli 2010 betreffende het onderwijs XX, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° punt 1° wordt vervangen door wat volgt:

“1° gedurende minstens twee voorafgaande schooljaren ingeschreven zijn geweest in een door de Vlaamse Gemeenschap erkende Nederlandstalige school voor kleuteronderwijs en in ieder van die voorafgaande schooljaren ten minste 185 halve dagen aanwezig zijn geweest;”;

2° punt 3° wordt vervangen door wat volgt:

“3° beschikken over een bewijs dat hij minstens twee voorafgaande schooljaren onderwijs heeft genoten in een Nederlandstalige onderwijsinstelling uit een lidstaat van de Nederlandse Taalunie.”.

Art. 3. Dit decreet treedt in werking vanaf 1 september 2012.

Irina DE KNOP

Marleen VANDERPOORTEN

Fientje MOERMAN

Ann BRUSSEEL

Sven GATZ